

23 ตุลาคม
วันปิยมหาราช

- มหาวิทยาลัย คุณภาพสู่ภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน
- ความเป็นสากลของการอุดมศึกษาและการประกันคุณภาพ

อ นุ ส า ร
ด ม ศึ ก ษ า

ISSN 0125-2461 ปีที่ 22 ฉบับที่ 220 เดือนตุลาคม 2539

อ นุ ส า ร อุดมศึกษา

เอกสารเผยแพร่ ของ ทบวงมหาวิทยาลัย

สารบัญ

เรื่อง

- มหาวิทยาลัยคุณภาพสู่ภูมิภาค
- นโยบายความเป็นสากลของอุดมศึกษา
- การพิจารณากำหนดตำแหน่งทางวิชาการ
- การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับ
อุดมศึกษา

หน้า

3
5
9
13

ที่ปรึกษา

ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย
รศ.ดร.วันชัย ศิริชนะ
ศ.ดร.กนก วงษ์ตระหง่าน
นายปราโมทย์ โชติมงคล
นางสาววรรณดี ศีตะนิธินันท์

บรรณาธิการ

นายกมล ศรีประสาธน์

เจ้าของ ทบวงมหาวิทยาลัย โทร. 245-8323, 245-8923 FAX. 245-8923, 245-8930

ผู้โฆษณา นายกฤษณ์กร วงศ์ไทย

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยคุณภาพสู่ภูมิภาค

ตามนโยบายการศึกษาของรัฐ ด้านการกระจายโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาไปสู่ภูมิภาค ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่ได้เน้นการพัฒนาคนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและแข่งขันกับต่างประเทศได้นั้น ทบวงมหาวิทยาลัย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงได้เสนอคณะรัฐมนตรี ขออนุมัติการขยายโอกาสอุดมศึกษาไปสู่ภูมิภาคอย่างมีคุณภาพในรูปของโครงการขยายวิทยาเขตสารสนเทศของทบวงมหาวิทยาลัยไปสู่ภูมิภาค และโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา สำหรับเป้าหมายการขยายวิทยาเขตไปสู่ภูมิภาคแบ่งได้ 3 ระยะคือ

ระยะแรก คณะรัฐมนตรีได้ลงมติอนุมัติในหลักการ เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2538 ให้มหาวิทยาลัย/สถาบัน จำนวน 10 แห่ง ขยายวิทยาเขตไปยังส่วนภูมิภาคได้ใน 11 จังหวัดคือ จังหวัดหนองคาย จังหวัดพะเยา จังหวัดจันทบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดตรัง จังหวัดแพร่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดสกลนคร จังหวัดชุมพร และจังหวัดปราจีนบุรี

ระยะที่สอง คณะรัฐมนตรีได้ลงมติในหลักการ เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2539 ให้ขยายวิทยาเขตสารสนเทศไปยังส่วนภูมิภาคได้อีก 18 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอยุธยา จังหวัดสระบุรี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชลบุรี จังหวัดลำปาง จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดสุรินทร์

จังหวัดระยอง จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดกระบี่ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดลพบุรี จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดนครพนม

สำหรับจังหวัดแพร่และจังหวัดตรัง ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติในระยะแรกนั้นถือเป็นการขยายพื้นที่การสอนของสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ตามลำดับ อีกทั้งจังหวัดลำพูน ก็จะเป็นพื้นที่ขยายการสอนของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีกด้วย ส่วนจังหวัดน่าน จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดตรัง จะมีการจัดการสอนในลักษณะสถาบันเทคโนโลยีชั้นสูงในโอกาสต่อไป ซึ่งขณะนี้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งแล้ว

ระยะที่สาม ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้กำหนดเป้าหมายในการขยายวิทยาเขตสารสนเทศไว้ให้ครบทุกจังหวัด

นอกจากนี้คณะรัฐมนตรียังได้อนุมัติผูกพันงบประมาณให้แก่โครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาภายในวงเงินทั้งสิ้น 3,000 ล้านบาท ส่วนการพัฒนาทางด้านกายภาพ อาทิ การก่อสร้างอาคารเรียนรวม หรืออาคารต่าง ๆ ให้แต่ละวิทยาเขตจัดทำแผนการดำเนินงานและงบประมาณค่าใช้จ่ายเสนอต่อสำนักงบประมาณต่อไป

แผนที่ตั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 22 แห่ง วิทยาเขตและวิทยาเขตสารสนเทศ 29 จังหวัด

● สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	22	แห่ง
ภาคเหนือ	3	แห่ง
- เชียงใหม่	2	แห่ง
- พิษณุโลก	1	แห่ง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4	แห่ง
- ขอนแก่น	1	แห่ง
- นครราชสีมา	1	แห่ง
- อุบลราชธานี	1	แห่ง
- มหาสารคาม	1	แห่ง
ภาคกลาง	12	แห่ง
- กรุงเทพฯ	11	แห่ง
- นนทบุรี	1	แห่ง
ภาคตะวันออก	1	แห่ง
- ชลบุรี	1	แห่ง
ภาคใต้	2	แห่ง
- นครศรีธรรมราช	1	แห่ง
- สงขลา	1	แห่ง

● วิทยาเขต/วิทยาเขตสารสนเทศ 29 จังหวัด		
ภาคเหนือ		
- พะเยา	- ลำปาง	
- แพร่	- กำแพงเพชร	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
- หนองคาย	- อ่างางเจริญ	
- สุรินทร์	- อุดรธานี	
- ร้อยเอ็ด	- มุกดาหาร	
- สกลนคร	- นครพนม	
- บุรีรัมย์		
ภาคกลาง		
- กาญจนบุรี	- สระบุรี	
- ราชบุรี	- สุพรรณบุรี	
- นครสวรรค์	- ลพบุรี	
- ออยุธยา		
ภาคตะวันออก		
- ปราจีนบุรี	- ระยอง	
- ชลบุรี	- จันทบุรี	
ภาคใต้		
- สุราษฎร์ธานี	- นราธิวาส	
- ตรัง	- กระบี่	
- ชุมพร		

จังหวัดแพร่ เป็นการขยายพื้นที่การสอนของสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
จังหวัดตรัง เป็นการขยายพื้นที่การสอนของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

นโยบายความเป็นสากลของอุดมศึกษา

โลกปัจจุบันเป็นโลกที่ไร้พรมแดน เทคโนโลยี การสื่อสารทำให้การติดต่อระหว่างบุคคล และระหว่าง ประเทศเป็นไปได้โดยง่าย การหาข่าวสารข้อมูลทางด้าน เศรษฐกิจ การค้า การต่างประเทศเกือบจะไม่มีขอบเขต ทำให้ประเทศต่างๆ อยู่ในสภาพที่ดูเหมือนมีความ เท่าเทียมกัน และมีอิสระที่จะแสวงหาผลประโยชน์ โดย แทบจะไม่มีอะไรขวางกั้น แต่แท้ที่จริงก็ยังคงแฝงไว้ด้วย การแข่งขันที่เกือบไม่มีกติกากายใต้สภาพเช่นนี้เอง ประเทศที่สามารถพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีได้อย่าง รวดเร็ว มีความพร้อมและความแข็งแกร่งทางด้าน ทรัพยากรมนุษย์เท่านั้น จึงจะยืนหยัดได้อย่างมั่นคง และมีศักดิ์ศรี

รัฐบาลชุดปัจจุบันตระหนักดีถึงแนวโน้มดังกล่าว จึงได้กำหนดให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญ เป็นลำดับต้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังกล่าว ในส่วนของการพัฒนาอุดมศึกษาจึงได้กำหนด ภาระหน้าที่ให้การอุดมศึกษา ผลิตภัณฑ์ที่มีทั้งคุณภาพ และปริมาณที่สามารถแข่งขันในประชาคมโลกได้ โดยมี กลยุทธ์สำคัญประการหนึ่งคือ การพัฒนาอุดมศึกษา ให้เป็นสากล

นโยบายและการดำเนินการด้านความเป็น สากลของอุดมศึกษา

ความเป็นสากลของอุดมศึกษาหมายถึงอะไร ความเป็นสากลนั้น มีความหมายออกไปได้ถึงการที่ การอุดมศึกษา สามารถจัดการเรียนการสอนให้ได้ มาตรฐานสากล ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ เท่าทันโลก มีความรอบรู้เกี่ยวกับประเทศต่างๆ ใน สังคมโลก มีความรู้จักและเข้าใจประเทศและสังคม ของตนและ ขณะเดียวกันก็สามารถทำให้ประเทศใน

สังคมโลกรู้จักและเข้าใจประเทศไทย เป็นประชากร ที่มีคุณภาพของประชาคมโลก และเป็นกำลังสำคัญ ในการนำพาประเทศชาติให้มีบทบาท และสามารถ แข่งขันในเวทีโลกได้ในทุก ๆ ด้านอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นการอุดมศึกษาที่มีคุณภาพยังสามารถเป็น เครื่องมือที่มีประโยชน์ยิ่งในการสร้างมิตรกับประเทศ ต่างๆ ทั่วโลก และสร้างความเป็นผู้นำทางวิชาการใน ภูมิภาคอีกด้วย

เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว ทบวงมหา วิทยาลัยจึงได้กำหนดมาตรการและดำเนินการกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและบุคลากร ในสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันในต่างประเทศ
2. โครงการจัดตั้งศูนย์อาณานิคมศึกษา (area studies centers)
3. การขยายบทบาทของอุดมศึกษาไทยในภูมิภาค

1. โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและบุค- ลากรในสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบัน ในต่างประเทศ

การที่สถาบันอุดมศึกษาของไทยจะสามารถผลิต บัณฑิตที่มีมาตรฐานสากล มีความรอบรู้เท่าทันโลก และ สามารถทำงานในประชาคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่นักศึกษาและบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา ไทย จะต้องได้รับโอกาสให้ไปมีประสบการณ์ในสถาบัน การศึกษา หรือสถานประกอบการในต่างประเทศ เพื่อนำ ประสบการณ์เหล่านั้นมาพัฒนาตนเองพร้อมทั้งขยายผล ในสถาบันของตน และเปิดโอกาสให้สถาบันของตนรับ นักศึกษาและบุคลากรจากต่างประเทศเข้ามาในทำนอง เดียวกัน ซึ่งจะเป็นการสร้างบรรยากาศความเป็นสากล

ภายในสถาบัน และทำให้เกิดความตื่นตัวที่จะปรับปรุงคุณภาพการดำเนินงานของตนให้สอดคล้องกันด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้เสนอโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้ไปลงทะเบียนเรียนข้ามสถาบัน หรือทำงานวิจัยระดับบัณฑิต หรือฝึกงาน ซึ่งเป็นความต้องการของหลักสูตร ในต่างประเทศเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา โดยทางสถาบันผู้รับจะยกเว้นค่าธรรมเนียมการศึกษาให้ สำหรับบุคลากรนั้นโครงการนี้จะสนับสนุนให้ได้ไปมีประสบการณ์งานสอนในต่างประเทศหรือทำวิจัยในโครงการวิจัยร่วมหรือไปหาความรู้เพิ่มเติมระยะสั้นเพื่อกลับมาสอนตลอดจนสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันอย่างเป็นรูปธรรม เป็นต้น ในการแลกเปลี่ยนดังกล่าวจะดำเนินการในลักษณะต่างตอบแทน คือสถาบันไทยจะรับนักศึกษาและอาจารย์จากต่างประเทศภายใต้เงื่อนไขเดียวกันด้วย โดยสถาบันรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเอง ในปีงบประมาณ 2539 นี้ รัฐบาลได้อนุมัติงบประมาณสนับสนุนโครงการนี้ ทำให้มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้เป็นจำนวน 139 คน

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารระดับกลางของมหาวิทยาลัยไทยได้ไปมีประสบการณ์ด้านบริหารในมหาวิทยาลัยในต่างประเทศเพื่อนำมาพัฒนาระบบการบริหารของสถาบันของตน ทบวงมหาวิทยาลัยได้เจรจาความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ ออสเตรเลีย (Department of Employment, Education and Training-DEET) และ British Council จัดส่งผู้บริหารระดับกลางจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ไปสังเกตการณ์ระบบบริหารและปฏิบัติจริง (Shadowing Program) ในสำนักงานอธิการบดีของมหาวิทยาลัยในออสเตรเลีย 10 คน ในอังกฤษ 5 คน เป็นเวลา 12 สัปดาห์ และเมื่อกลับมาได้จัดการสัมมนาเพื่อขยายผลให้แก่ผู้บริหารในสถาบันต่าง ๆ ต่อไปด้วย

เพื่อให้โครงการดังกล่าวข้างต้นดำเนินไปได้ด้วย

มีประสิทธิภาพ ทบวงมหาวิทยาลัยจึงรับหน้าที่สร้างกลไกเพื่ออำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนดังกล่าว โดยสร้างกลไกความร่วมมือในระดับภูมิภาค ในโครงการ University Mobility in the Asia-Pacific (UMAP) ภายใต้กรอบ APEC โครงการ ASEAN University Network (AUN) เป็นต้น และได้จัดทำข้อตกลงความร่วมมือในระดับกระทรวงกับประเทศต่าง ๆ ทั้งนี้จากการสนทนากับเอกอัครราชทูตจากญี่ปุ่น โรมานีเย เม็กซิโก ฝรั่งเศส เยอรมัน เปรู ออสเตรเลีย และฟิลิปปินส์ ซึ่งได้มาเยือนแล้วแต่เห็นความจำเป็นของความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนลักษณะนี้ และประสงค์จะสร้างกลไกความร่วมมือในระดับต่าง ๆ ดังกล่าวกับทบวงมหาวิทยาลัยด้วย

2. โครงการจัดตั้งศูนย์อาณาบริเวณศึกษา (area studies centers)

เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาของไทยสามารถจัดการเรียนการสอนให้ผลิตบัณฑิตที่รู้จักโลก รู้เท่าทันโลก และเป็นประชากรที่มีคุณภาพของโลกได้จำเป็นต้องสร้างองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศและภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอนตามหลักสูตร และเป็นแหล่งข้อมูลให้หน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทยได้ใช้ในการประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์อาณาบริเวณศึกษา (area studies centers) ขึ้นในสถาบันอุดมศึกษา โดยจัดตั้งศูนย์ในลักษณะความร่วมมือของกลุ่มมหาวิทยาลัย (University Consortium) โดยมีมหาวิทยาลัยหนึ่งเป็นแกน เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรที่กระจายอยู่ตามสถาบันต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพกิจกรรมของศูนย์ฯ ประกอบด้วย การวิจัย สร้างฐานข้อมูล จัดฝึกอบรม สัมมนา เป็นต้น ในขณะเดียวกัน เพื่อเป็นการทำให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักกว้างขวางขึ้น ก็ได้สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมด้านไทยศึกษาในต่างประเทศ จากข้อตกลงในระดับกระทรวงระหว่างทบวงมหาวิทยาลัยกับกระทรวงศึกษาธิการของออสเตรเลีย ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้สนับสนุน

ให้จัดตั้ง ศูนย์ออสเตรเลียศึกษา (Australian Studies Center) ขึ้นที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสนับสนุนกิจกรรมศูนย์ไทยศึกษา (Thai Studies Center) ที่ Australian National University โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล และมีโครงการที่จะเสนอจัดตั้ง ศูนย์เอเปคศึกษา (APEC Study Center) ขึ้นที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในไม่ช้านี้ ตามข้อตกลงของที่ประชุมผู้นำประเทศเอเปค นอกจากนั้นในอนาคตอันใกล้ ยังเตรียมการจัดตั้งศูนย์พม่าศึกษา เวียดนามศึกษา ยุโรปศึกษา ละตินอเมริกาศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของประเทศและความพร้อมของสถาบัน

จากการมาเยือนของเอกอัครราชทูตทั้ง 7 ประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น โรมานีเย เม็กซิโก ฝรั่งเศส เยอรมัน เปรู ออสเตรเลีย รวมถึงรัฐมนตรีว่าการอุดมศึกษาของฟิลิปปินส์ ในช่วงที่ผ่านมาก็ได้มีความสนใจร่วมกันในเรื่องนี้ และพร้อมที่จะสนับสนุนในการสร้างความร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อให้งิจกรรมด้านอาณานิคมศึกษาดังกล่าวพัฒนาไปได้ด้วยดี

3. การขยายบทบาทอุดมศึกษาไทยในภูมิภาค

การอุดมศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งในการสร้างมิตรกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเพื่อจะนำไปสู่ความร่วมมือในลักษณะอื่น ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ ทบวงมหาวิทยาลัยได้มีนโยบายพัฒนาขีดความสามารถของสถาบันอุดมศึกษาของไทย เพื่อให้เป็นเครื่องมือทางการทูตที่มีประสิทธิภาพ และในขณะเดียวกันเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ของบุคลากรของประเทศ ในด้านการปฏิบัติงานร่วมกับชาวต่างประเทศ และในโครงการระหว่างประเทศ จึงได้สนับสนุนให้เกิดกิจกรรมดังต่อไปนี้

3.1 ความร่วมมือในระดับทวิภาคีและไตรภาคี ทบวงมหาวิทยาลัยได้สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาของไทยจัดทำโครงการความร่วมมือในระดับสถาบัน

ต่อสถาบัน (Institutional Linkage Program) ภายใต้โครงการความร่วมมือทางวิชาการของไทยที่ให้แก่ประเทศเพื่อนบ้าน ตัวอย่างของโครงการในลักษณะนี้ได้แก่โครงการพัฒนาการศึกษาด้านการเกษตรของวิทยาลัยเกษตรกรรมบางในประเทศลาว โดยมหาวิทยาลัยขอนแก่น และโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยเกษตรกรรมแห่งเมืองเว้ในประเทศเวียดนาม โดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แต่ปัจจุบันการดำเนินการโครงการดังกล่าวยังคงประสบปัญหาขาดความคล่องตัวเนื่องจากติดขัดระเบียบการเบิกจ่ายของฝ่ายไทย ซึ่งไม่เอื้อต่อการดำเนินการในต่างประเทศ

นอกเหนือจากโครงการที่สนับสนุนโดยงบประมาณรัฐบาลไทยแล้ว ทบวงมหาวิทยาลัยยังได้เจรจากับหน่วยงานในประเทศต่าง ๆ เพื่อจัดทำโครงการร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น ในการให้ความร่วมมือทางวิชาการแก่ประเทศอื่น โดยเฉพาะในภูมิภาคอินโดจีน เป็นต้น

3.2 การสร้างสถาบันอุดมศึกษาไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค จากการที่ได้พบปะกับรัฐมนตรีว่าการอุดมศึกษาของฟิลิปปินส์ ได้ทราบว่าทางฟิลิปปินส์เองก็ต้องการจะส่งบุคลากรมาเรียนต่อในประเทศไทย เนื่องจากมาตรฐานสูงกว่า ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้มีนโยบายที่จะสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาของไทย เปิดหลักสูตรนานาชาติให้มากขึ้น เพื่อเป็นการยกระดับการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาของไทยเองและสามารถให้บริการแก่บุคลากรจากประเทศในภูมิภาคนี้ให้กว้างขวางขึ้น

เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สามารถดำเนินการดังกล่าวได้อย่างเป็นผลทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้ดำเนินการดังนี้

1) เตรียมเสนอโครงการเงินกู้จากธนาคารพัฒนาเอเชีย ซึ่งจะสนับสนุนการเปิดสอนชั้นบัณฑิตศึกษา หลักสูตรนานาชาติ โดยเน้นในสาขาที่เป็นความต้องการของประเทศเป็นหลัก และสาขาที่สถาบัน

ของไทยมีศักยภาพที่จะพัฒนาความเป็นเลิศ และเป็นผู้นำด้านวิชาการในภูมิภาคนี้ได้

2) และโดยที่ในระยะต้นนี้ยังขาดแคลนอาจารย์ผู้สอน ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้เจรจากับประเทศต่าง ๆ เพื่อช่วยในการจัดหาอาจารย์ที่มีคุณภาพมาช่วยเสริมในการจัดการเรียนการสอนและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

3) สนับสนุนการร่วมทุนและ/หรือร่วมมือกับสถาบันชั้นนำในต่างประเทศเพื่อจัดตั้งสถาบันใหม่หรือสาขาของสถาบันชั้นนำในประเทศไทย

3.3 ความร่วมมือในระดับพหุภาคี เนื่องจากความร่วมมือระหว่างประเทศส่วนใหญ่จะเน้นหนักทางด้านอุดมศึกษาของประเทศต่าง ๆ เพราะจะมีปัญหาด้านการสื่อสาร และเป็นความต้องการร่วมกันของประเทศต่าง ๆ ในการสนับสนุนให้มีการเคลื่อนไหวของบุคลากรและแรงงานในระดับนี้ ทบวงมหาวิทยาลัยจึงเข้าไปมีบทบาทในความร่วมมือในขบวนการพหุภาคีทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการหลายแห่ง เช่น APEC ASEAN ASAIHL และอื่นๆ ซึ่งสามารถก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยไทยกับมหาวิทยาลัยต่างๆ ในภูมิภาคนั้นๆ ได้เช่น การจัดตั้ง ASEAN UNIVERSITY NETWORK โดยมีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยบูรพาเป็นสถาบันสมาชิกผู้ก่อตั้งและทบวงมหาวิทยาลัยเป็นผู้จัดประชุมเตรียมการประชุม BOARD OF TRUSTIES เป็นครั้งแรกนอกจากนี้แล้วยังได้ดำเนินการวิจัย และเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเพื่อหารูปแบบความร่วมมือระหว่างภาคอุตสาหกรรมและมหาวิทยาลัย (UNIVERSITY INDUSTRY LINKAGE) โดยภูมิภาค APEC อันจะนำไปสู่การร่วมมือระหว่างภาคอุตสาหกรรมและการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมทั้งในประเทศไทย และภูมิภาคเอเปค โครงการร่วมมือทางการวิจัย และการจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการร่วมกัน เป็นต้น

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มความเป็นไปของโลก โดยเฉพาะเมื่อข้อตกลงการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนมีผลบังคับใช้จะทำให้ประเทศไทยต้องเปิดประตูให้แก่การแข่งขันรวมทั้งการให้บริการด้านการศึกษาด้วย ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการที่ผู้บริหารทบวงมหาวิทยาลัยได้สนทนากับเอกอัครราชทูตจากญี่ปุ่น โรมานีเย เม็กซิโก ฝรั่งเศส เยอรมัน เปรู ออสเตรเลีย และฟิลิปปินส์ แล้ว จะเห็นได้ว่าแนวโน้มนโยบายการพัฒนาไปสู่ความเป็นสากลของอุดมศึกษาไทย ที่ทบวงมหาวิทยาลัยดำเนินการนั้น อยู่ในครรลองที่ถูกต้องและสอดคล้องกับพลวัตรของโลก เป็นแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้พร้อมจะเป็นผู้แข่งขันที่ได้เปรียบในกระแสโลกาภิวัตน์ และให้การศึกษเป็นเครื่องมือทางการทูตที่ดี นำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ อันส่งผลถึงการสนับสนุนประเทศไทยในเวทีโลกในอนาคต

ในการดำเนินโครงการตามนโยบายดังกล่าวอันประกอบด้วย โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันในต่างประเทศ โครงการจัดตั้งศูนย์อาณานิคมศึกษา และการขยายบทบาทของอุดมศึกษาไทยในภูมิภาคจะต้องสอดคล้องกับนโยบายและมาตรการด้านอื่นๆ ของทบวงมหาวิทยาลัยอย่างเป็นรูปธรรมและมีผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและปริมาณที่จะแข่งขันในเวทีโลกได้ ทั้งนี้ ได้มีข้อเสนอสำหรับการดำเนินการในอนาคตดังนี้

1. ขยายการสนับสนุนการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและบุคลากรจากปัจจุบัน ให้ได้เป็นจำนวน 1,000 คน ในปี 2544
2. จัดตั้งศูนย์อาณานิคมศึกษาในลักษณะกลุ่มความร่วมมือมหาวิทยาลัยและดำเนินการในลักษณะหน่วยงานในกำกับมหาวิทยาลัยให้มากขึ้น โดยครอบคลุมพื้นที่ที่สำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต

3. เพื่อให้การสร้างกลไกและการดำเนินการความร่วมมือในระดับทวิภาคีและพหุภาคีเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องมีการสนับสนุนให้ขยายการติดต่ออย่างใกล้ชิด และสร้างกิจกรรมนานาชาติในประเทศไทยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยการขออนุมัติขยายวงเงินงบประมาณจากรัฐกิจ ให้สอดคล้องกับบทบาทและปริมาณกิจกรรมที่เพิ่มขึ้น อาทิ กิจกรรมการเป็นเจ้าภาพจัดประชุมนานาชาติ การเจรจาธุรกิจเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศ เป็นต้น

4. ดำเนินการให้บทบาทของอุดมศึกษาไทยชัดเจนในเวทีระหว่างประเทศโดยปรีกษาร่วมกันระหว่าง

กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ และสภาการศึกษาแห่งชาติเพื่อประสิทธิภาพและลดการซ้ำซ้อน

5. ขยายวงเงินและสร้างกลไกการบริหารที่คล่องตัวสำหรับงบประมาณความช่วยเหลือทางวิชาการที่ให้แก่ประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะสถาบันต่อสถาบัน (Institutional Linkage Program) ซึ่งปัจจุบันตั้งอยู่ ณ กรมวิเทศสหการ ให้มากขึ้น เพื่อพัฒนาสมรรถนะของสถาบันอุดมศึกษาไทยในการดำเนินการความร่วมมือทางวิชาการในต่างประเทศให้สามารถเป็นเครื่องมือทางการทูตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพิจารณากำหนดตำแหน่งทางวิชาการ

ในการประชุม ก.ม. ครั้งที่ 8/39 วันที่ 26 สิงหาคม 2539 ก.ม. มีมติอนุมัติกำหนดตำแหน่งทางวิชาการให้แก่ข้าราชการ จำนวน 6 ราย คือ

1. รศ.ชาญวิทย์ วัชรพุกก์

ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ 8

ภาควิชาสัตวบาล คณะเกษตร

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กำหนดตำแหน่งบุคคลดังกล่าวเป็นศาสตราจารย์ในสาขาวิชาสัตวบาล ได้ไม่ก่อนวันที่ 1 กรกฎาคม 2539 ซึ่งเป็นวันที่ ก.ม.รับผลงานเพิ่มเติม โดยมีผลงานดังต่อไปนี้

1. ตำราหรือหนังสือ 2 เรื่อง

1.1 สรีรวิทยาสภาพแวดล้อมของสัตว์เลี้ยงในเขตร้อน

1.2 พฤติกรรมสัตว์เลี้ยง

2. งานวิจัย 9 เรื่อง เป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ ก.ม.กำหนด 3 เรื่อง

2.1 The effects of duration of sprinkling on total moisture losses from pigs. Int. (J Biometeor, 1986;30:185-188)

2.2 Effect of music rhythm on growth performance of growing pigs. (Kasetsart J (Nat.Sci.), 1995;28:640-643)

2.3 Effects of handling stress of gilts during gestation on embryonic survival. (Kasetsart J (Nat.Sci.), 1993;27:516-519)

2. ศ.ประมวล วีรุตมเสน

ตำแหน่งศาสตราจารย์ ระดับ 10
ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา
คณะแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กำหนดตำแหน่งบุคคลดังกล่าวเป็นศาสตราจารย์
ระดับ 11 ในสาขาวิชาสูติศาสตร์นรีเวชวิทยา ได้ไม่ก่อน
วันที่ 24 พฤษภาคม 2539 ซึ่งเป็นวันที่ ก.ม.รับเรื่อง
โดยมีผลงานดังต่อไปนี้

1. งานวิจัยค้นคว้าใหม่ ๆ หรืองานริเริ่มอย่างอื่นที่ยัง ผลให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ

- 1.1 Trabecular Bone in Long-Term Depot-Medroxyprogesterone Acetate Users. (Asia Oceanic J Obstet Gynecol 1994; 20(3):141-6)
- 1.2 Pregnancy following transfer of frozen-thawed embryo:a preliminary report. (J Med Assoc Thai 1992;75(3):153-6)
- 1.3 Cultivation of mouse embryo F1 (Balb/C x CD-1) in vitro. (Chula Med J 1989;33:95-100)
- 1.4 Development of an In Vitro Fertilization and Embryo Transfer programme: preliminary experience. (Thai J Obstet Gynecol R 1990;2(1):1-6)
15. Clinical and metabolic study of new monophasic formulation containing ethingl estradiol and gestodene. (Thai J Obstet Gynecol 1989;1(2):81-9)
- 1.6 Clinical and metabolic study of triphasic contraceptive pill (Triquilar). (Thai J Obstet Gynecol 1989;1(1):31-8)
- 1.7 Menstrual bleeding associated with hemotysis:a case report. (J Med Assoc

Thai 1988;71(2):115-7)

- 1.8 WHO Collaborative Study of Cardiovascular Disease and Steroid Hormone Contraception:Venous thromboembolic disease and combine oral contraceptives:results of internationao multicentre case-control study. (Lancet 1995;346:1575-82)
- 1.9 WHO Collaborative Study of Neoplasia and Steroid Contraceptives:Invasive squamous-cell cervical carcinoma and combined oral contraceptives:results from a multinational mulicentre case-control study. (Int J Cancer 1993;55: 228-36)
- 1.10 WHO Collaborative Study of Neoplasia and Steroid Contraceptives. Depot-Medroxyprogesterone Acetate (DMPA) and Risk of Invasive Squamous Cell Cervical Cancer. (Contraception 1992;45:299-312)
- 1.11 WHO Collaborative Study of Neoplasia and Sterold Contraceptives:Hormonal Content of Combined Oral Contraceptives in Relation to the Reduced Endometrial Carcinoma. (Int J Cancer 1991;49:870-4)
- 1.12 WHO Collaborative Study of Neoplasia and Contraceptives: Reproductive factors in the etiology of hepatocellular carcinoma. (Cancer Cases and Controls 1991;3:37-42)
2. ความเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ 82 รายการ
3. ความเป็นที่ยอมรับนับถือในวงวิชาการ 15 รายการ

3. รศ.ประสิทธิ์ เอกบุตร

ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ 8
ภาควิชากฎหมายระหว่างประเทศ
คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กำหนดตำแหน่งบุคคลดังกล่าวเป็นศาสตราจารย์
ในสาขาวิชากฎหมายระหว่างประเทศ ได้ไม่ก่อนวันที่ 28
เมษายน 2539 ซึ่งเป็นวันที่ ก.ม.รับเรื่อง โดยมีผลงาน
ดังต่อไปนี้

1. ตำราหรือหนังสือ 1 เรื่อง
 - 1.1 กฎหมายระหว่างประเทศ เล่ม 1 สนธิสัญญา
2. งานวิจัย 2 เรื่อง
 - 2.1 La Delimitation Maritime en Asie du Sud-Est, Recherche juridique approfondie pour la Revue Espaces et Ressources Maritimes no.8, 1994:22 pages.
 - 2.2 Legal Status of World Trade Organization and the Package Agreements on Trade in Goods, Research Paper for Melanges offertes au Prof. Phairoj JAYANAMA, 1994 (ผลงานวิจัยพิมพ์ในหนังสือรวมบทความทางวิชาการเพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ศาสตราจารย์ไพโรจน์ ชัยนาม, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2538:19 หน้า)

4. รศ.สดศรี ไทยทอง

ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ 9
ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กำหนดตำแหน่งบุคคลดังกล่าวเป็นศาสตราจารย์
ในสาขาวิชาชีววิทยา ได้ไม่ก่อนวันที่ 28 พฤษภาคม
2539 ซึ่งเป็นวันที่ ก.ม.รับเรื่อง โดยมีผลงานดังต่อไปนี้

1. ตำราหรือหนังสือ 2 เรื่อง
 - 1.1 Malaria Parasits (Chulalongkorn Press: 100 pp.)

1.2 Cloning of malaria parasites and Isoenzyme analysis:A laboratory manual of Selected technique. Workshop on Application of Genetics Engineering to Research on Tropical Diseases Pathogen with Special Reference to Plasmodia, Mahidol University, Bangkok, Thailand. pp.379-387:439-449

2. วิจัย 25 เรื่อง เป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ ก.ม.กำหนด 7 เรื่อง
 - 2.1 Susceptibility of *Plasmodium falciparum* to five drugs:an in-vitro study of isolates mainly from Thailand. Transactions of the Royal Society of Tropical Medicine and Hygeinc, 77:pp.228-231)
 - 2.2 Clone of different sensitivity in drug resistant isolates of *Plasmodium falciparum*. Bulletin of World Health Organization, 61(4):pp.709-712
 - 2.3 Clonal diversity in a single isolate of the malaria parasite *Plasmodium falciparum*. Transactions of the Royal Society of Tropical Medicine and Hygeine, 78: pp.242-245
 - 2.4 Susceptibility of Thai isolates of *Plasmodium falciparum* to artemisinin (qinghaosu) and artemether. Bullctin of the World Health Organization, 63 (3):pp.617-619
 - 2.5 Vaiability in drug susceptibility amongst clones and isolates of *Plasmodium falciparum*. Transactions of the Royal Society of Tropical Medicine and Hygeine, 82:pp.33-36
 - 2.6 Evidence of increased chloroquine

sensitivity in Thai isolates of *Plasmodium falciparum*. Transactions of the Royal Society of Tropical Medicine and Hygiene, 82:pp.37-38

- 2.7 Culturing *Plasmodium falciparum* from finger-prick samples of infected blood. transactions of the Royal Society of Tropical Medicine and Hygiene, 88:p.490

5. รศ.บังอร ชมเดช

ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ 9
ภาควิชาสรีรวิทยา คณะแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กำหนดตำแหน่งบุคคลดังกล่าวเป็นศาสตราจารย์
ในสาขาวิชาสรีรวิทยา ได้ไม่ก่อนวันที่ 5 สิงหาคม 2539
ซึ่งเป็นวันที่ ก.ม.รับผลงานฉบับสมบูรณ์ โดยมีผลงาน
ดังต่อไปนี้

1. ตำราหรือหนังสือ 4 เรื่อง เป็นตำราที่มีคุณภาพอยู่ใน
ในเกณฑ์ที่ ก.ม.กำหนด 2 เรื่อง

1.1 บังอร ชมเดช: ระบบหัวใจและการไหลเวียน.
(สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537:
267 หน้า) ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม
เนื้อหาสาระโดยเพิ่มเรื่องระบบการไหลเวียน
ของหัวใจจากเดิมซึ่งมีแต่เรื่องระบบการไหล
เวียนของหลอดเลือด จึงครอบคลุมยิ่งขึ้น

1.2 บังอร ชมเดช: สรีรวิทยาของระบบขับถ่าย
ปัสสาวะ. (สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิท-
ยาลัย, 2535:267 หน้า)

2. งานวิจัย 13 เรื่อง เป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพอยู่ใน
เกณฑ์ที่ ก.ม.กำหนด 6 เรื่อง

2.1 Effects of Vanadate on Urinary Acid and
Electrolyte Excretion in Acute Metabolic
Acidosis. (Thai J Physiol Sci Vol.7;
No.4, 1994:pp.11-12)

2.2 Physiological roles of gamma-
aminobutyric Acid (GABA) on isolated
human fallopian tube smooth muscie
activities. (Chula Med J 1994;Apr;31
(4):179-187)

2.3 ผลของพิษงูแมวเซาต่อการทำงานของไตใน
หนูแรท. (วารสารเวชศาสตร์สัตวแพทย์ ฉบับที่ 1
ปีที่ 25, 2538:10 หน้า)

2.4 The acute effect of Russell's viper venom
on renal functions in rats. (Chula Med J,
1987;Apr; 31(4):295-301)

2.5 Urinary enzymes and renal function
changes following VIPERA RUSSELLI
SIAMENSIS snake venom injection in
rats. (Chula Med J, 1998;Jun;32(6):
573-578)

2.6 Acute effect of Russell's viper
(VIPERA RUSSELLI SOAMENSIS)
venom on renal hemodynamics and
autoregulation of blood flow in dogs.
(Toxicon, 1989;27(11):1199-1207)

6. รศ.มัญญ สุขเกษม

ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ 9
ภาควิชาวิศวกรรมโทรคมนาคม
คณะวิศวกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง

กำหนดตำแหน่งบุคคลดังกล่าวเป็นศาสตราจารย์
ในสาขาวิชาวิศวกรรมโทรคมนาคมได้ไม่ก่อนวันที่ 29
เมษายน 2539 ซึ่งเป็นวันที่ ก.ม.รับผลงานฉบับสมบูรณ์
โดยมีผลงานดังต่อไปนี้

1. ตำราหรือหนังสือ 2 เรื่อง เป็นตำราที่มีคุณภาพอยู่ใน
ในเกณฑ์ที่ ก.ม. กำหนด 1 เรื่อง

- 1.1 การวางแผนโครงข่ายโทรคมนาคมดิจิทัล (คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2539: 317 หน้า)
2. งานวิจัย 22 เรื่อง เป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ ก.ม. กำหนด 3 เรื่อง
 - 2.1 Intelligent Home Appliance. (Proceedings of The Regional Symposium on Computer Science and its Applications (with Emphasis on ARTIFICIAL INTELLIGENCE) 27-29 January, 1987 Thailand:47-1-47-10)
 - 2.2 เครื่องวิทยุเรียกตัวระยะไกลระบบดิจิทัล (เสนอในการประชุมวิชาการทางวิศวกรรมไฟฟ้าครั้งที่ 10 จัดโดยคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 24-25 พฤศจิกายน 2530:2-202-2-210)
 - 2.3 การออกแบบวงจรสลบช่องเวลาสำหรับการให้บริการร่วมในชุมสายโทรศัพท์ปลายทางระบบดิจิทัล. (เสนอในการประชุมวิชาการทางวิศวกรรมไฟฟ้า ครั้งที่ 14 จัดโดยคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วันที่ 7-8 พฤศจิกายน 2534:4-64)

การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาในระดับสูงที่มุ่งพัฒนาคนเพื่อเข้าสู่วิชาชีพต่างๆ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศที่สำคัญรวมทั้งการมุ่งเน้นที่จะพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้น อันจะเป็นการเพิ่มพูนขีดความสามารถทางวิชาการระดับสูงในสาขาวิชาการต่างๆ เพื่อเป็นเครื่องมือและฐานกำลังอำนาจทางความรู้ ความคิด และเทคโนโลยีระดับสูงให้กับประเทศต่อไป

ในระยะที่ผ่านมาสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ได้มีบทบาทอย่างสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้กับบ้านเมืองและเป็นสถาบันหลักที่ได้มีบทบาทในการชี้นำสังคมมาโดยตลอด สังคมทั่วไปได้ให้การยอมรับและให้ความสำคัญกับสถาบันอุดมศึกษามาอย่างต่อเนื่อง และถือว่าเป็นสถาบันหลักของประเทศที่ประชาชนและองค์กรต่างๆ สามารถพึ่งพาได้เมื่อมีปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไขด้วยวิชาการหรือปัญญาเกิดขึ้น จากความคาดหวังของสังคมและความรับผิดชอบในภารกิจที่มีอยู่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องให้ความสำคัญอย่างเต็มที่ที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ครบถ้วน

และรักษาความเชื่อมั่นศรัทธาของสังคมให้คงอยู่ตลอดไป ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าเมื่อใดก็ตามที่ความเชื่อมั่นศรัทธาของสังคม หรือสาธารณชนที่มีต่อสถาบันอุดมศึกษาหมดสิ้นลง เมื่อนั้นสถาบันอุดมศึกษาก็ถึงจุดจบสิ้น และในทางตรงกันข้ามสถาบันอุดมศึกษาก็จะเฟื่องฟูและโดดเด่นขึ้นมาอย่างเด่นชัด เมื่อสถาบันอุดมศึกษาสามารถสร้างความเชื่อถือศรัทธาให้เกิดขึ้นในประชาชนได้

จากภารกิจที่มีต่อการพัฒนาประเทศและสังคมดังกล่าว เป็นผลให้ทบวงมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลทุกแห่ง ต้องเร่งดำเนินการในทุกรูปแบบเพื่อที่จะทำให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ สามารถสนองตอบความต้องการของประเทศได้อย่างเต็มที่และยังคงรักษาความเชื่อถือที่ประชาชนมีอยู่ให้คงไว้ได้ตลอดไป

1. นโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ทบวงมหาวิทยาลัย ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่

มีหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และรักษามาตรฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามกฎหมายได้ถือเป็นภาระและหน้าที่ที่สำคัญในการที่จะให้มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาขึ้น โดยได้มีการประกาศนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2539 สำระสำคัญของนโยบายดังกล่าวคือ

1.1 ทบวงมหาวิทยาลัยจะพัฒนาให้มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือในการรักษามาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาโดยเน้นหลักการของการให้สถาบันอุดมศึกษามีระบบการควบคุมคุณภาพทางวิชาการและปรับปรุงการปฏิบัติการกิจทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง บนพื้นฐานของควมมีเสรีภาพทางวิชาการและอิสรภาพในการดำเนินงาน ที่สังคมหรือหน่วยงานภายนอกยังคงเข้าไปตรวจสอบได้ อันจะนำมาซึ่งควมมีมาตรฐานทางการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลและสามารถแข่งขันนานาชาติได้

ทั้งนี้ โดยจะได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการมาตรฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษาขึ้นเพื่อกำกับดูแลและบริหารงานด้านมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนการให้การรับรองมาตรฐานการศึกษาแก่สถาบันซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบและประเมินแล้ว

1.2 ทบวงมหาวิทยาลัย จะส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นภายในสถาบัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นให้มีการสร้างกลไกการควบคุมคุณภาพ (Quality control) ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาที่เป็นรูปธรรมขึ้น ทั้งนี้แต่ละสถาบันอาจจัดให้มีระบบการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการขึ้นเป็นการภายในได้ตามความเหมาะสม

1.3 ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดหลักการ และแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อเป็นแนวทางเบื้องต้นในการดำเนินการ ดังปรากฏในเอกสารท้ายประกาศนี้ โดยแต่ละสถาบันอาจนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับสภาพการณ์

ของแต่ละสถาบันได้ตามความจำเป็น ทั้งนี้ทบวงมหาวิทยาลัยจะได้จัดให้มีคู่มือการประกันคุณภาพ (Quality assurance manual) ที่ให้รายละเอียดและตัวอย่างการดำเนินงานประกันคุณภาพในด้านต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ให้สถาบันอุดมศึกษาได้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในสถาบันแต่ละแห่งต่อไป

1.4 เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละสถาบันได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภายนอกโดยกว้างขวาง และเป็นการแสดงถึงความมีคุณภาพของการจัดการศึกษาทบวงมหาวิทยาลัยจะจัดให้มีกลไกของการตรวจสอบและประเมินผลระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่แต่ละสถาบันได้จัดให้มีขึ้นทั้งในระดับสถาบัน และคณะวิชา แล้วให้การรับรองมาตรฐานการศึกษาต่อไป

1.5 ทบวงมหาวิทยาลัยสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานหรือสถาบันต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสมาคมวิชาการหรือสมาคมวิชาชีพได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1.6 ทบวงมหาวิทยาลัยจะส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลข่าวสาร และผลจากกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ มาเผยแพร่ต่อสังคมภายนอกให้ได้รับทราบถึงมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาตลอดจนเป็นข้อมูลสำหรับนักศึกษาและผู้ปกครองในการเลือกสถานศึกษา เป็นข้อมูลสำหรับการพิจารณาให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ แก่สถาบันอุดมศึกษา เพื่อกระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษา มีความตื่นตัวและพัฒนาคุณภาพโดยสม่ำเสมอ เป้าหมายของทบวงมหาวิทยาลัยในระยะต่อไปซึ่งรวมถึงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 ด้วยนั้นคือ “การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทยต้องมีคุณภาพ”

2. ทำไมต้องมีการประกันคุณภาพ

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาคนเข้าสู่อาชีพระดับสูงเป็นการพัฒนาทรัพยากร

ยากรมนุษย์เพื่อรองรับความเติบโตของประเทศ โดยมีกรอบภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติ 4 ประการคือ 1) การถ่ายทอดความรู้ ซึ่งเป็นการดำเนินการผ่านระบบการเรียนการสอน ตลอดระยะเวลาของหลักสูตรที่กำหนดไว้ 2) การแสวงหาคำความรู้ใหม่ ด้วยการศึกษ วิเคราะห์ วิจัย เพื่อนำความรู้ใหม่มาใช้ในการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาการ หรือเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศต่อไป 3) การบริการวิชาการแก่สังคม เป็นการนำความรู้ในมหาวิทยาลัยไปสู่สังคมโดยทางตรง และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสังคมให้มีความใกล้ชิดผูกพัน และเกื้อหนุนซึ่งกันและกันยิ่งขึ้น 4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งถือว่าเป็นภาระหน้าที่ในการสืบสานถ่ายทอด อนุรักษ์และพัฒนาด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อรักษาความเป็นชาติไว้

กรอบภารกิจทั้ง 4 ด้านดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติภารกิจและพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถสนองตอบต่อความต้องการของประเทศ และสังคมได้ แต่ในระยะที่ผ่านมาได้มีปรากฏการณ์หรือสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศหลายประการที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาขึ้น ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

2.1 ประเทศไทยยังไม่เคยมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีรูปแบบที่ชัดเจนการดำเนินการระยะที่ผ่านมาเป็นการกำกับดูแลก่อนเปิดดำเนินการ (Pre-auditing) การเรียนการสอนในหลักสูตรต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ ระบบการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการยังมีอยู่น้อยมาก และไม่มีกลไกใดๆ ที่สามารถบ่งชี้ได้ว่า การจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีคุณภาพหรือไม่เพียงใด ซึ่งเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในระยะยาวเป็นอย่างยิ่ง

2.2 สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เริ่มมีความไม่

ทัดเทียมกันในคุณภาพการศึกษาแม้แต่เพียงขั้นต่ำ (Minimum quality) มากขึ้น ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ และเกิดความเสียหายแก่ประเทศโดยรวม เพราะบัณฑิตที่จบการศึกษามีระดับคุณภาพที่แตกต่างกันมากขึ้น

2.3 แนวโน้มของการแข่งขันกันของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ มีมากขึ้นจึงจำเป็นต้องมีระบบการควบคุมคุณภาพที่ชัดเจนรองรับ เพื่อประกันความมีคุณภาพของการจัดการศึกษา ซึ่งในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมี 3 ประเภท คือ 1) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 2) สถาบันอุดมศึกษาเอกชน 3) สถาบันอุดมศึกษาของต่างประเทศ ที่เข้ามาดำเนินการในประเทศไทยในรูปแบบต่างๆ

นอกจากนี้สภาพการแข่งขันด้านคุณภาพการศึกษากับประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคยังเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกด้วย

2.4 ประเทศไทยได้ก้าวเข้าไปอยู่ในสังคมโลกในหลายกิจกรรมแล้ว การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ต้องมีความเป็นสากลอยู่ด้วยจึงจะสามารถติดต่อสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายร่วมกับนานาชาติได้อย่างเท่าเทียม ซึ่งความเป็นนานาชาติของอุดมศึกษานั้นหมายถึงความมีองค์ความรู้ทางวิชาการด้านต่างๆ และคุณภาพของบัณฑิตที่ทัดเทียมกับนานาชาติที่พัฒนาแล้ว มิใช่มีความหมายเพียงการเปิดดำเนินการสอนเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น การที่จะให้สถาบันได้มีการพัฒนาองค์ความรู้ให้เป็นสากล จึงเป็นสิ่งจำเป็นและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อการนี้

2.5 การมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ดีจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษาและบุคลากรในสถาบันได้มีความตื่นตัว ในการพัฒนาตนเองและพัฒนาคุณภาพต่างๆ ในสถาบันอยู่อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีแก่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยตรง

2.6 แนวโน้มความต้องการบัณฑิตที่มีคุณภาพและความรอบรู้ที่ทันสมัยมีมากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

รวดเร็ว ทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน ซึ่งหากไม่มีการพัฒนาระบบการศึกษา และการดำเนินการให้ดีขึ้นแล้ว ย่อมไม่สามารถผลิตบัณฑิตที่สนองตอบความต้องการของสังคมได้

2.7 การมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา จะเป็นรากฐานของการพัฒนาองค์ความรู้ในสถาบันอย่างต่อเนื่อง และในระยะยาวจะสร้างความแข็งแกร่งให้กับสถาบันโดยตรง ซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรภายในได้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและมีความภาคภูมิใจในสถาบันมากยิ่งขึ้น

2.8 การสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้นในสถาบันต่างๆ โดยทัดเทียมกันจะส่งผลให้บัณฑิตที่จบการศึกษาออกมามีคุณภาพที่ใกล้เคียงกัน (อย่างน้อยขั้นต่ำ) ซึ่งจะช่วยให้อัตราการเคลื่อนย้ายถ่ายเทบุคลากรอื่นเนื่องมาจากความพยายามที่จะแสวงหาคนที่มีความสามารถทำงานลดลง เพราะสามารถหาคนที่มีความรู้ความสามารถได้ง่าย และปัญหาสมองไหลก็จะคลี่คลายลงด้วย

ดังนั้น จากเหตุผลเบื้องต้นดังกล่าว จึงเป็นความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องมีระบบการประกันคุณภาพที่เป็นรูปธรรมชัดเจน

3. หลักการและแนวทางของการประกันคุณภาพการศึกษา

ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษานั้น จะประกอบด้วยหลักการและแนวคิดในการดำเนินการดังนี้

3.1 หลักการ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาจะยังคงยึดถือหลักการของการให้เสรีภาพ และอิสระภาพในการพัฒนาความคิดและการปฏิบัติแก่สถาบันอุดมศึกษา กล่าวคือ ยังคงความมีเสรีภาพทางวิชาการ (Academic freedom) และความมีอิสระในการกำหนดแนวทาง ในการบริหารและดำเนินการใดๆ ทางวิชาการ (Autonomy) เพื่อความมีคุณภาพภายในสถาบันอย่างเต็มที่ แต่ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากหน่วยงาน หรือองค์การภายนอกด้วย ในฐานะที่เป็นองค์กรหลักของสังคม

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้กำหนดขึ้น จะเป็นไปตามหลักการที่ว่า หากสถาบันอุดมศึกษาสามารถควบคุมองค์ประกอบต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตบัณฑิตให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพพร้อมทั้งมีระบบของการตรวจสอบและประเมินจากภายนอกแล้วคุณภาพของบัณฑิตก็จะดีด้วย

3.2 แนวปฏิบัติ จากพื้นฐานแนวคิดดังกล่าว ทบวงมหาวิทยาลัย จึงได้กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติเบื้องต้นขึ้น พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการดำเนินการที่เป็นตัวอย่างการปฏิบัติขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนารูปแบบของการควบคุมคุณภาพ โดยสถาบันอุดมศึกษาจะต้องกำหนดวิธีดำเนินการ และกฎเกณฑ์การปฏิบัติที่จะทำให้ได้มาซึ่งคุณภาพด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการให้อิสระ และให้ความคล่องตัวที่จะกำหนดกฎเกณฑ์ และการปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในสถาบันด้วยตนเอง ทั้งนี้ ในแนวปฏิบัติดังกล่าวจะเน้นการให้สถาบันอุดมศึกษาได้มีระบบควบคุมคุณภาพขึ้นภายในสถาบัน เพื่อเป็นกลไกในการกำกับดูแลการดำเนินการขององค์ประกอบต่างๆ ที่จะมีผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ

3.3 การควบคุมคุณภาพภายใน ในการดำเนินการภายในสถาบันนั้น จะเน้นการให้สถาบันได้มีระบบการควบคุมคุณภาพภายในขององค์ประกอบต่างๆ ที่จะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตเป็นหลัก ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยจะได้กำหนดตัวอย่างองค์ประกอบเหล่านี้ให้ แต่ทางสถาบันอาจปรับลด-เพิ่ม ได้ตามความเหมาะสม นอกจากนี้แล้วสถาบันยังสามารถกำหนดวิธีการ และรายละเอียดการควบคุมคุณภาพได้ตามที่เห็นสมควร

3.4 การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการ เพื่อให้การดำเนินการควบคุมคุณภาพภายในของสถาบัน สามารถนำไปสู่ระบบการประกันคุณภาพโดยสมบูรณ์และได้รับการยอมรับจากฝ่ายต่างๆ ทบวงมหาวิทยาลัยจึงจัดให้มีระบบการตรวจสอบและประเมินคุณภาพ (Quality auditing and assessment) ของระบบการควบคุมคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาขึ้นในระดับคณะวิชาของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ คณะ

วิชาที่ผ่านการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการแล้ว จะได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาในคณะวิชานั้น ๆ ส่วนกรณีที่ไม่ผ่านการตรวจสอบและประเมินผล ก็จะได้รับพิจารณาว่าสาเหตุเกิดจากอะไร และให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

3.5 ระยะเวลา ทบวงมหาวิทยาลัยจะใช้เวลาสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาระบบการควบคุมคุณภาพภายใน และการนำไปสู่การปฏิบัติประมาณ 1-2 ปี และหลังจากนั้นจึงจะเริ่มให้มีการตรวจสอบและประเมินผลเพื่อการรับรองมาตรฐานการศึกษาต่อไป

4. รูปแบบของประกันคุณภาพการศึกษา

รูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามหลักการ และแนวทางดังกล่าว จะประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

4.1 การควบคุมคุณภาพภายใน (Internal quality control) เป็นส่วนที่สถาบันอุดมศึกษา จะต้องจัดให้มีระบบการควบคุมคุณภาพภายในขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อคุณภาพของบัณฑิต ซึ่งในการควบคุมคุณภาพภายในนั้นสถาบันอุดมศึกษาจะต้อง

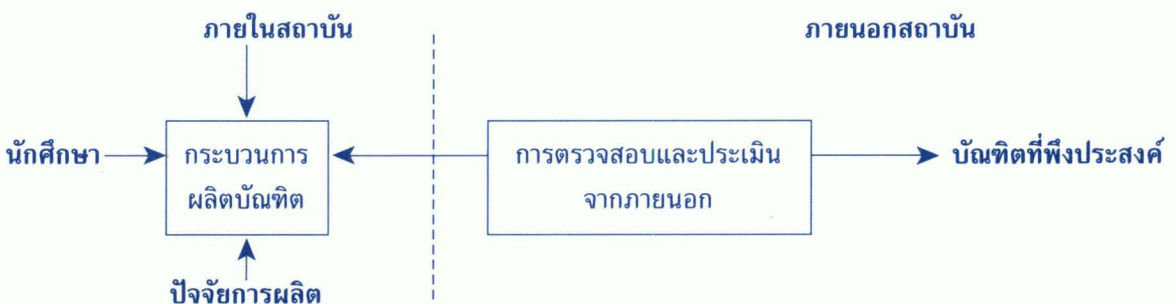
ดำเนินการอย่างเป็นระบบ และคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่คิดว่าจะมีผลกระทบต่อคุณภาพของบัณฑิตโดยถี่ถ้วน โดยใช้หลักการของการควบคุมคุณภาพที่ถูกต้อง พร้อมทั้งการมีระบบตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการภายในด้วย

4.2 การตรวจสอบคุณภาพ (Quality auditing) จากภายนอก เป็นกลไกการดำเนินการจากภายนอกที่จะเข้าไปตรวจสอบระบบการควบคุมคุณภาพที่สถาบันอุดมศึกษาได้จัดให้มีขึ้นตามหลักการและแนวทางที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งหน่วยงานภายนอกในที่นี้ จะหมายถึงคณะกรรมการมาตรฐานการศึกษา ระดับอุดมศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งขึ้นเพื่อให้มีหน้าที่ตรวจสอบว่าสถาบันอุดมศึกษาได้จัดให้มี ระบบการควบคุมคุณภาพภายในหรือไม่ และมีการใช้ระบบนั้นอย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด

4.3 การดำเนินงาน (Quality assessment) เป็นกลไกการประเมินผลที่ต่อเนื่องจากการตรวจสอบดังกล่าว ซึ่งอาจดำเนินการโดยคณะกรรมการชุดเดียวกันได้ ทั้งนี้ในการประเมินผลการดำเนินการนั้น จะเป็นการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการควบคุมคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษา

ดังนั้น อาจเขียนสรุปรูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษา ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Quality Assurance (QA)} &= \text{QC (Quality Control) (ภายในสถาบัน)} \\ &+ \text{Quality Auditing (ภายนอก)} \\ &+ \text{Quality Assessment (ภายนอก)} \end{aligned}$$

เป็นหลักมิได้เน้นการประเมินบุคคลแต่อย่างใด

ดังนั้น ผลสรุปโดยรวมของการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการจะเป็นการแสดงให้เห็นว่าสถาบันหรือคณะวิชานั้น ๆ ได้จัดให้มีระบบการควบคุมคุณภาพภายใน หรือกลไกเสริมอื่นใดที่มีคุณภาพเพียงพอที่จะประกันได้ว่า การจัดการศึกษาจะเป็นไปอย่างมีคุณภาพหรือไม่ ซึ่งจะเป็นการมองภาพรวมของหน่วยงานนั้นมากกว่าเจาะจงตัวบุคคล ทั้งนี้การควบคุมตรวจสอบในรายละเอียดนั้น จะเป็นหน้าที่ของคณะวิชาหรือ มหาวิทยาลัยที่จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติขึ้นเป็นของตนเอง

ในการตรวจสอบและประเมินนั้นทบวงมหาวิทยาลัยจะแต่งตั้งคณะกรรมการมาตรฐานการศึกษาขึ้นเพื่อกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษารวมทั้งการกำกับดูแล กระบวนการของการรับรองมาตรฐานการศึกษาด้วย ซึ่งในการปฏิบัตินั้น คณะกรรมการมาตรฐานการศึกษาจะแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลขึ้นเพื่อทำหน้าที่ไปตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการควบคุมคุณภาพการดำเนินการภายในของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ทั้งนี้ในการไปตรวจสอบและประเมินผลนั้นจะได้มีการกำหนดเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนที่ทุกฝ่ายรับรู้ไว้ด้วย

องค์ประกอบของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลนั้น อาจประกอบด้วยบุคคลจากหลายฝ่ายคือ ผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย ผู้แทนสมาคมวิชาการ/วิชาชีพ ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ผู้ที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด และผู้แทนจากผู้ใช้บัณฑิต ทั้งนี้ องค์ประกอบของกรรมการจะเน้นความเป็นกลางความน่าเชื่อถือ และมาจากวงการที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ

5. การกำหนดองค์ประกอบที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา

กระบวนการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษามีลักษณะที่คล้ายคลึงกับกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรม ที่ประกอบด้วย วัตถุดิบ ปัจจัยการผลิต ระบบ

การผลิต ระบบการบริหาร การผลิต ระบบการตรวจสอบและติดตาม รวมทั้งการประเมินคุณภาพ ของผลผลิตอยู่ด้วย

ในกระบวนการผลิตบัณฑิตนั้น กระบวนการอาจมีระยะเวลาถึง 4-6 ปี ซึ่งตลอดช่วงเวลาของกระบวนการนี้ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องพัฒนา ควบคุม ติดตาม ตรวจสอบระบบการผลิต และปัจจัยการผลิตหรือองค์ประกอบที่ใช้ในการผลิตอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง ดังนั้น ในเบื้องต้นสถาบันอุดมศึกษาจะต้องพิจารณากำหนดว่าองค์ประกอบใดบ้างที่สถาบันควรควบคุมคุณภาพ หรือให้ความสนใจเอาใจใส่เป็นพิเศษ และหลังจากนั้น จึงพัฒนาระบบการควบคุมคุณภาพของสิ่งเหล่านั้นขึ้น

ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไปได้พิจารณากำหนดไว้ในเบื้องต้นว่าองค์ประกอบที่จะมีผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอนได้แก่

5.1 **หลักสูตร** ซึ่งเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทาง และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตตามที่มุ่งหวังไว้เมื่อเปิดดำเนินการหลักสูตร

5.2 **คณาจารย์** มีความสำคัญในฐานะที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และแนวคิดที่ถูกต้องให้กับนักศึกษา

5.3 **ห้องสมุด** มีบทบาทในฐานะเป็นแหล่งรวมองค์ความรู้ และส่งเสริมพัฒนาการทางวิชาการให้แก่ นักศึกษาและเป็นแหล่งสร้างเสริมลักษณะนิสัยการค้นคว้าด้วยตนเองให้กับนักศึกษา

5.4 **สื่อการศึกษา** เป็นเครื่องมือที่จะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีเนื้อหาครบถ้วน มีมาตรฐาน และง่ายต่อการเข้าใจ

5.5 **อุปกรณ์การศึกษา** เป็นสิ่งเสริมสร้างทักษะความเข้าใจและประสบการณ์ในการเรียนรู้ ทำให้การเรียน ภาคทฤษฎีมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5.6 **การวัดและประเมินผลการศึกษา** เป็นเครื่องมือที่จะประเมินประสิทธิภาพการรับรู้ของนักศึกษา และสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของการสอนในขณะเดียว-

กัน จึงเป็นสิ่งที่ต้องควบคุมและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ อยู่เสมอ

5.7 การวิจัยและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ เป็น ปัจจัยสำคัญที่จะพัฒนาคุณภาพของอาจารย์ และ คุณภาพของเนื้อหาสาระที่จะถ่ายทอดรวมทั้งการสร้าง องค์ความรู้ ให้เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัย

องค์ประกอบดังกล่าวมานี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของการผลิตบัณฑิตเท่านั้น แต่ละสถาบันอาจเพิ่มเติมองค์ประกอบที่เห็นว่าจำเป็นจะต้อง ควบคุมได้ตามความเหมาะสมโดยอิสระ

6. แนวทางการพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพ

ดังได้กล่าวในเบื้องต้นแล้วว่า หากองค์ประกอบ และปัจจัยต่าง ๆ ในการผลิตบัณฑิตมีคุณภาพดี คุณภาพ ของบัณฑิตก็จะดีไปด้วย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องสร้าง หรือพัฒนาระบบการควบคุมคุณภาพของ องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ให้เหมาะสม เพื่อให้สามารถ ใช้ระบบนี้ในการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบ การดำเนินการต่าง ๆ ของแต่ละองค์ประกอบได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

แนวคิดในการพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพ นั้น คงมิได้ต่างไปจากแนวคิดของระบบการบริหารคุณภาพ อื่นๆ เช่น TQM หรือ ISO 9000 มากนัก เพราะจะ มุ่งเน้นการมีระบบ การมีกฎเกณฑ์ การมีคู่มือ การ มีระบบการควบคุม การทำงานเป็นทีม การมีขั้นตอน การปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งระบบการตรวจสอบและ ประเมินผลจากภายนอกด้วย และโดยที่การดำเนินการ ผลิตบัณฑิตนั้น ตัวผู้ผลิตคือ สถาบันอุดมศึกษา ดังนั้น จึงเป็นการสมควรที่จะมอบหมายให้สถาบัน อุดมศึกษาต่าง ๆ ได้พิจารณาเกณฑ์และวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อความเหมาะสมกับลักษณะของสถาบัน ให้มากที่สุด

แนวทางในการพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพภายในนั้น อาจสรุปเป็นหลักการได้ดังนี้

6.1 การกำหนดมาตรการ แนวทาง และเกณฑ์ การรับนักศึกษาที่ชัดเจน เพื่อเป็นการเตรียมการใน

เบื้องต้นที่จะให้ได้วัตถุดิบหลักที่มีคุณภาพ โดยนักศึกษา นั้นถือเป็นเสมือนตัวป้อนเข้า (input) สู่ระบบการผลิต อย่างหนึ่ง

6.2 การประกาศนโยบายและแนวทางการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบภายในและการประเมินผล การดำเนินการภายในที่ชัดเจนของสถาบันอุดมศึกษา

6.3 การกำหนดหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการดำเนินการให้บุคลากรทางสถาบันอุดมศึกษา รับทราบโดยทั่วไป

6.4 การมีคู่มือคุณภาพ (Quality manual) เพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติ

6.5 มีการจัดทำแบบฟอร์มการรายงานต่าง ๆ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติ และให้มีความครบถ้วนในทุกหัวข้อที่ต้องรายงาน

6.6 การสร้างความรับรู้ และความยอมรับในระบบการควบคุมคุณภาพที่ได้กำหนดขึ้น เพื่อนำไปสู่ การร่วมมือร่วมใจอย่างแท้จริง

6.7 มีการกำกับ ดูแล ให้มีการปฏิบัติตามระบบ ควบคุมคุณภาพที่ได้จัดให้มีขึ้นอย่างเคร่งครัด

6.8 มีการจัดทำรายงานและการเตรียมพร้อม เพื่อรับการตรวจสอบจากภายนอก

6.9 มีการรับการตรวจสอบ และประเมินผลจาก ภายนอก เพื่อการรับรองมาตรฐานการศึกษา

6.10 การจัดให้มีองค์กรหรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่ รับผิดชอบดำเนินการเป็นการเฉพาะทางด้านการควบคุม คุณภาพภายในสถาบัน

7. การควบคุมคุณภาพขององค์ประกอบที่ใช้ ในการผลิตบัณฑิต

องค์ประกอบที่ใช้ในการผลิตบัณฑิตนั้นอาจใช้ เป็นดัชนีบ่งชี้ที่สำคัญของคุณภาพการผลิตได้ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และอาจดำเนินการควบคุม ได้ตามแนวทางต่อไปนี้

7.1 การควบคุมคุณภาพของหลักสูตร คุณภาพของหลักสูตร มีผลโดยตรงต่อ

คุณภาพการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นสิ่งกำหนดเนื้อหาสาระทางวิชาการที่นักศึกษาพึงได้รับจากการศึกษาตลอดหลักสูตร และหลักสูตรยังสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของบัณฑิต ที่สถาบันอุดมศึกษามุ่งหวังจะให้ มี เมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปแล้ว

แนวปฏิบัติในการควบคุมคุณภาพหลักสูตรควรเป็นดังนี้

- 1) ควรมีการกำหนดปรัชญา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้ชัดเจน
- 2) จะต้องสร้างความเข้าใจในปรัชญาและจุดมุ่งหมายรวมทั้งความตระหนักถึงความสำคัญของแต่ละหลักสูตร ให้กับผู้บริหารหลักสูตร และผู้สอนโดยต้องแท้
- 3) ควรมีการวางระเบียบ ขั้นตอน และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการพัฒนาหลักสูตรรวมถึงระยะเวลาที่จะต้องมีการทบทวน หรือ ประเมินผลการดำเนินการหลักสูตรด้วย
- 4) ในการพิจารณาจัดทำหลักสูตรใหม่ หรือ การประเมินผลการดำเนินการหลักสูตรเก่าก็ตาม ควรมีผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ และผู้แทนสมาคมวิชาชีพ ผู้แทนองค์กรที่ใช้บัณฑิต ร่วมอยู่ด้วย
- 5) การพัฒนาหลักสูตรใหม่ จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ต่อไปนี้
 - 5.1) กระแสการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ
 - 5.2) กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม
 - 5.3) ความมุ่งหวังของผู้ใช้บัณฑิต/ตลาดแรงงาน
 - 5.4) นโยบายการพัฒนาประเทศ
 - 5.5) นโยบายของสถาบันอุดมศึกษา
 - 5.6) ความมีส่วนร่วมของสังคมภายนอก และเพื่อนร่วมวิชาชีพ
 - 5.7) ระเบียบ กฎเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติตามระเบียบของทบวงมหาวิทยาลัย
 - 5.8) ความพร้อมด้านต่างๆ
- 6) ควรมีการทบทวนติดตามผลการดำเนินการหลักสูตรเป็นระยะๆ โดยสม่ำเสมอ ซึ่งโดยทั่วไปควรมี

การประเมินทุก 5 ปีเป็นอย่างน้อย โดยประเมินทั้งในด้านความเหมาะสม ความทันสมัย วิธีการบริหาร การใช้ทรัพยากร รวมทั้งคุณภาพและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัย และสนองตอบความต้องการได้อย่างแท้จริง

7.2 การควบคุมคุณภาพของอาจารย์และบุคลากร

คุณภาพของอาจารย์และบุคลากรมีผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนการสอนและคุณภาพของบัณฑิต ดังนั้นระบบการควบคุมคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีระบบการดำเนินการที่ทำให้อาจารย์ และบุคลากรได้มีการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ ตามที่ควรจะเป็น ซึ่งอาจกำหนดเป็นแนวทางได้ดังนี้

- 1) มีการทำความเข้าใจถึงภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนเป็นประจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภารกิจด้านการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ
- 2) อาจมีการกำหนดภาระหน้าที่ด้านการสอนให้ชัดเจนขึ้นว่า อย่างน้อยควรต้องมีหน้าที่ 5 ประการต่อไปนี้
 - การจัดทำแผนการสอนประจำวิชา
 - การจัดทำคู่มือการสอน/คู่มือการเรียนหรือเอกสารประกอบชุดวิชา
 - มีการทบทวน ปรับปรุง เนื้อหาสาระการสอนอยู่ทุกปี
 - มีการจัดทำ และใช้สื่อการศึกษา
 - มีการทดสอบ / วัดผลการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นประจำ
- 3) ควรจัดให้มีการประเมินผลการเรียนการสอนในแต่ละวิชาเมื่อสิ้นภาคการศึกษาทุกครั้ง ซึ่งจะเป็นการประเมินโดยภาพรวม เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน
- 4) ควรมีมาตรการส่งเสริมสนับสนุน และติดตามการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการของอาจารย์ โดยสม่ำเสมอ เช่น การส่งเสริมกิจกรรมด้านการวิจัย

การเขียนบทความหรือตำรา การร่วมประชุมสัมมนา การไปฝึกอบรม ฯลฯ

5) ควรมีการกำหนดสัดส่วนภาระงานด้านต่างๆ ของอาจารย์แต่ละคนไว้โดยชัดเจน เช่น ด้านการสอน การวิจัย การพัฒนาตนเอง และการบริการวิชาการ หรือ งานบริหารอื่นๆ เป็นต้น

6) ควรมีมาตรการ การสรรหาอาจารย์ และ บุคลากรที่มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะได้คนที่มีความรู้ ความสามารถเข้าสู่ระบบ

ในการควบคุมคุณภาพของอาจารย์ และบุคลากร นั้น ควรใช้ระบบที่มุ่งสร้างสรรค์และพัฒนามากกว่า ระบบการลงโทษ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องเน้นการที่ จะต้องปฏิบัติการกิจให้ครบถ้วนด้วย ดังนั้น ระบบการ ติดตามและประเมินผลการดำเนินการที่เป็นไปตามกติกากฎระเบียบ ที่ได้ตกลงกันไว้จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้อง จัดให้มีขึ้น

7.3 การควบคุมคุณภาพของห้องสมุด และ แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้

ห้องสมุดเป็นแหล่งสะสม และรวบรวม ความรู้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อประโยชน์ของการค้นคว้าหา ความรู้ของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาทุกฝ่าย ความมี คุณภาพของห้องสมุดจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่อไปนี้

1) การมีเนื้อหาสาระทางวิชาการที่บรรจุอยู่ใน รูปแบบต่างๆ เช่น หนังสือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และ วิธีการอื่นๆ ที่ครบครันตรงตามหลักสูตรที่เปิดสอน เป็นอย่างน้อย

2) การมีเนื้อหาสาระทางวิชาการครอบคลุมถึง ความก้าวหน้าทางวิชาการด้านต่างๆ อย่างพร้อมมูล พร้อมที่จะให้นำมาศึกษาได้

3) มีความทันสมัย และสามารถสนองตอบ ความต้องการในการค้นคว้าของผู้ใช้ห้องสมุดได้

4) มีระบบการสืบค้น และบริการที่เอื้อต่อผู้ใช้

5) มีระบบของการติดตาม และประเมินประ- สติภาพและประสิทธิผลของการใช้ห้องสมุดอยู่เป็น ประจำ

จากแนวคิดดังกล่าว ห้องสมุด หรือในปัจจุบัน เปลี่ยนสภาพมาเป็นสำนักบรรณสาร อันเนื่องมาจากการมีสื่ออื่นประกอบอยู่ด้วย ซึ่งแนวคิดในปัจจุบันนั้น ห้องสมุดมิใช่เป็นแค่เพียงแหล่งสะสม หรือรวบรวม หนังสือแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีความตื่นตัวที่จะ พัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสูตร และความก้าวหน้า ทางวิชาการด้านต่างๆ อยู่เสมอ

ห้องสมุดจะมีประโยชน์ยิ่งขึ้น เมื่ออาจารย์ผู้สอน ได้มอบหมายงานการค้นคว้าในห้องสมุดให้กับนักศึกษา และในขณะเดียวกันห้องสมุดก็ต้องมีปริมาณทรัพยากร เพียงพอด้วย

การควบคุมคุณภาพของห้องสมุด และแหล่ง ทรัพยากรการเรียนรู้ต่างๆ จึงจำเป็นต้องเน้นการควบคุม ในสิ่งต่อไปนี้ คือ

- 1) คุณภาพของตำรา และสาระทางวิชาการใน ห้องสมุด
- 2) ปริมาณที่เพียงพอและสอดคล้องกับหลักสูตร
- 3) อัตราการใช้ตำรา หรือเครื่องมือสืบค้น แต่ละ ประเภท
- 4) การบริการ
- 5) อาคารสถานที่
- 6) การมีระบบตรวจสอบ และประเมินตนเอง

7.4 การควบคุมคุณภาพของสื่อการศึกษา

สื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้ การเรียนการสอนมีคุณภาพยิ่งขึ้น ในด้านของความ ครบถ้วนของเนื้อหา ความมีระบบในการถ่ายทอดที่ดี และช่วยการรับรู้ของนักศึกษาได้ดีขึ้น ดังนั้น จึงเป็น ความจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมคุณภาพทาง การผลิตและการใช้สื่อขึ้นภายในสถาบัน ทั้งนี้อาจ กระทำได้โดย

- 1) ส่งเสริมและกระตุ้นให้มีการใช้สื่อการสอน ยิ่งขึ้น
- 2) มีระบบการพัฒนาและการผลิตสื่อประจำวิชา
- 3) จัดให้มีระบบการบริการสื่อในรูปแบบต่างๆ

4) มีระบบการติดตามและประเมินผลการใช้สื่อเป็นประจำ

ทั้งนี้ หน่วยโสตทัศนศึกษาของแต่ละสถาบันควรมีบทบาทในการพัฒนาและผลิตสื่อให้กับอาจารย์ผู้สอนในแต่ละวิชาด้วย สื่อการศึกษาไม่จำเป็นต้องเป็นสื่อที่มีราคาแพง หรือทันสมัยเสมอไป แต่ควรเน้นความเหมาะสมและประสิทธิภาพการใช้มากกว่า

7.5 การควบคุมคุณภาพของอุปกรณ์การศึกษา

อุปกรณ์การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่ใช้ในการพัฒนาทักษะและประสบการณ์ในการเรียนรู้ของนักศึกษาที่สำคัญ และในบางสาขาเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ และในการควบคุมคุณภาพทางอุปกรณ์การศึกษา ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

- 1) ความสอดคล้องกับวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตร
- 2) ปริมาณที่มีอยู่
- 3) ระบบการจัดหา
- 4) ระบบการบำรุงรักษา
- 5) ระบบการบริหารอุปกรณ์เพื่อให้มีประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

การควบคุมคุณภาพการศึกษาของอุปกรณ์การศึกษาที่เหมาะสมนั้นจึงมุ่งเน้นประโยชน์การใช้งาน และความคุ้มค่าในการลงทุนเป็นสำคัญ และการที่จะมีระบบการควบคุมที่ดีได้นั้น หน่วยงานระดับคณะและภาควิชาจะต้องมีบทบาทในการกำหนดรูปแบบและวิธีการดำเนินการต่างๆ ขึ้นมาเพื่อให้ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบได้ตลอดเวลา

7.6 การควบคุมคุณภาพงานวิจัย

คุณภาพของงานวิจัยเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความมีคุณภาพด้านวิชาการของสถาบัน และความสามารถของอาจารย์ในขณะเดียวกันด้วย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่แต่ละสถาบันจะต้องสร้างเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพของงานวิจัย และมีระบบของการส่งเสริม ติดตามและประเมินผลทั้งทางด้านปริมาณ และคุณภาพที่ชัดเจนเพื่อเป็นการกำกับให้งานวิจัย

ของคณาจารย์และของสถาบันมีมาตรฐานยิ่งขึ้น

งานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาอาจมีได้หลายระดับตามประสบการณ์ของผู้วิจัย ซึ่งมีหลากหลายในสถาบัน รวมถึงเป้าหมายในการพัฒนางานวิจัยของสถาบันด้วย

ผลงานวิจัยและประสบการณ์การทำวิจัยของอาจารย์ จะเป็นสิ่งที่มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของเนื้อหาที่อาจารย์จะได้ใช้ในการสอน และหากเป็นงานวิจัยระดับสูงแล้วก็จะมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับสังคมอื่นในวงกว้างด้วย ดังนั้น บทบาทของงานวิจัยจึงมีผลกระทบต่อทั้งนักศึกษาและภาพลักษณ์ของสถาบัน การควบคุมคุณภาพของงานวิจัยเพื่อให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในจุดต่อไป

การควบคุมคุณภาพของงานวิจัยนั้น อย่างน้อยควรแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

- 1) มีระบบส่งเสริมให้เกิดการวิจัย
- 2) มีระบบควบคุมคุณภาพงานวิจัย
- 3) มีระบบการเผยแพร่งานวิจัย

7.7 การควบคุมคุณภาพการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผล อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

- 1) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ได้แก่ การวัดว่านักศึกษาสามารถเรียนรู้สิ่งที่อาจารย์ต้องการให้รู้ ได้มากน้อยเพียงไร เพื่อนำเอาผลการวัดและประเมินเป็นตัวบ่งชี้ว่านักศึกษาควรจะผ่านกระบวนการเรียนการสอนในวิชานั้นๆ หรือไม่
- 2) การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนโดยภาพรวม เมื่อสิ้นภาคการศึกษาซึ่งเป็นการวัดภาพรวมของสัมฤทธิ์ผลในการจัดสอนวิชานั้นๆ ทั้งในด้านของอาจารย์และนักศึกษา ซึ่งจะสามารถใช้ผลการประเมินเป็นตัวชี้บ่งชี้ความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงในเรื่องต่างๆ ต่อไป

การควบคุมคุณภาพและประสิทธิภาพของการวัดและประเมินผลเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องกระทำ เพื่อให้ผลการวัดและประเมินผลนั้น เชื่อถือได้ และ

สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ซึ่งการที่จะให้การวัดและประเมินผลมีคุณภาพนั้น ก็อาจทำได้โดย

1) การพัฒนาความรู้และทักษะการวัดและประเมินผลให้กับอาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องในทุกสาขาวิชา

2) สร้างระบบการวัดและประเมินผลขึ้นภายในสถาบัน โดยกำหนดตัวแปรที่ต้องการวัด วิธีการวัด และเกณฑ์การพิจารณาที่ชัดเจน

3) นำผลการประเมินไปใช้เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาส่วนต่างๆ ต่อไป

โดยที่การวัดและประเมินผลสิ่งต่างๆ นั้น ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและมีการพัฒนาอยู่เสมอ สถาบันจึงควรจัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินการขึ้นเป็นการเฉพาะ

7.8 การควบคุมคุณภาพการบริหารงบประมาณ

งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการทุกหมวดควรมีระบบการบริหารและการใช้จ่ายที่มีคุณภาพ และถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการใช้จ่ายเงินของทางราชการ การวางแผน และการสร้างระบบ และวิจัย การใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ดี จะทำให้สามารถควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และคุ้มค่าซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสะท้อนไปถึงความมีคุณภาพของส่วนอื่นๆ อยู่ด้วย

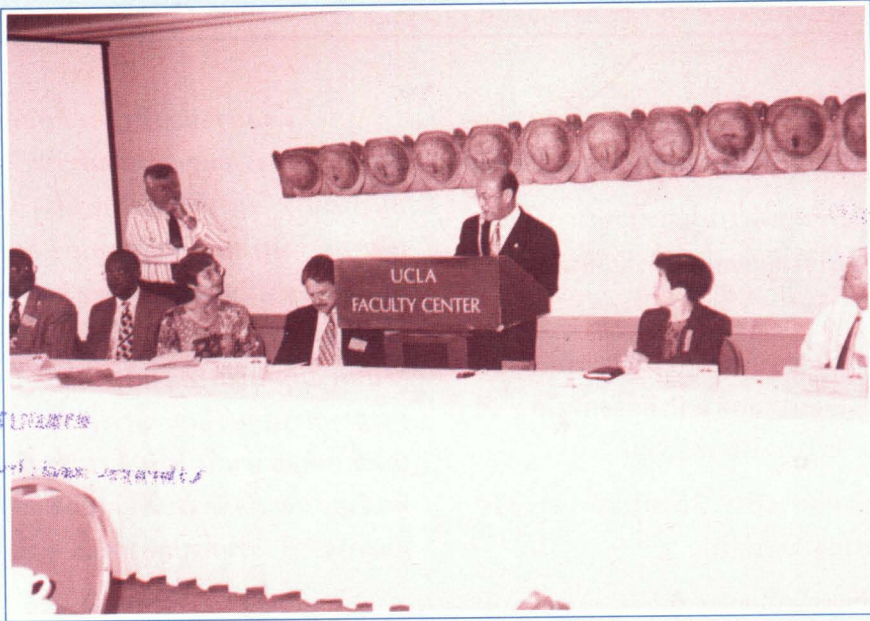
การควบคุมคุณภาพของการดำเนินการด้านนี้อาจประกอบด้วยการพัฒนาบุคลากร การกำหนดแผนการดำเนินการ การกำหนดขั้นตอน และวิธีปฏิบัติ รวมทั้งมาตรการการตรวจสอบ และติดตามการใช้จ่ายของหน่วยต่างๆ ในสถาบันด้วย

ตัวอย่างของสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาตามที่กล่าวมานี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ อาจพิจารณาเพิ่ม-ลด ได้ตามความเหมาะสม และจะต้องกำหนดเกณฑ์การดำเนินการที่เหมาะสมกับสถาบันขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม การสร้างระบบควบคุมคุณภาพภายใน เพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมนั้น จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลย หากไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย ตั้งแต่อธิการบดี คณบดี หัวหน้าภาควิชา และอาจารย์ รวมทั้งบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

8. การเตรียมรับการตรวจสอบและประเมินจากภายนอก

การรับการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการ จะเป็นกระบวนการสุดท้ายของการประกันคุณภาพ ดังนั้นเมื่อสถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาและใช้ระบบการควบคุมคุณภาพขององค์ประกอบต่างๆ ที่จะมีส่วนต่อคุณภาพของบัณฑิตไปแล้วระยะหนึ่ง จนมั่นใจว่าระบบที่ใช้สามารถให้ความมั่นใจว่าจะทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพดีแล้ว ก็จะต้องจัดทำรายงานผลการดำเนินการ (ซึ่งอาจเป็นไปในรูปแบบของรายงานการศึกษาตนเอง (Self study report) เพื่อให้รายงานนี้เป็นสาระเบื้องต้นที่ผู้มาทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมินจะได้ใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบต่อไป ดังนั้น ในช่วงเวลาของการจัดทำรายงาน จึงอาจใช้เป็นโอกาสที่จะทบทวนตรวจสอบผลการดำเนินการต่างๆ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับรับการตรวจสอบจากภายนอกต่อไป

ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย และคณะประกอบด้วย นายปราโมทย์ โชติมงคล รองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย นายฤทธิ จวีร์รัตน์ ผู้ช่วยปลัดทบวงมหาวิทยาลัย รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา และผู้อำนวยการกองกิจการนิสิตนักศึกษา ของมหาวิทยาลัย/สถาบัน ในสังกัด รวม 38 คน ได้เดินทางไปดูงานด้านกิจการนิสิตนักศึกษา ณ สถาบันอุดมศึกษา ในประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 5 แห่ง เพื่อได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้บริหารงานด้านกิจการนิสิตนักศึกษาของสถาบันการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ และนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในงานกิจการนิสิตนักศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นผู้มีความสมบูรณ์พร้อมมีวิสัยทัศน์ที่เป็นสากล มีโลกทัศน์และชีวิตทัศน์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกปัจจุบัน

.....ติดตามข่าวสารด้านการอุดมศึกษาได้จาก.....

อนุสารอุดมศึกษา รายเดือน เสนอสาระเกี่ยวกับการอุดมศึกษาไทย

จดหมายข่าวรายสัปดาห์ เสนอข่าวสารและความเคลื่อนไหวในแวดวงอุดมศึกษา

วารสารข่าวทบวงมหาวิทยาลัย ฉบับพิมพ์แทรกในวารสาร “งานเด่น” ในเครือวิทยจักร ทุกวันเสาร์ที่ 4 ของเดือน เสนอข่าวสารในแวดวงอุดมศึกษา สำหรับนิสิต นักศึกษา และผู้แสวงหาโอกาสในตลาดแรงงาน

รายการวิทยุ “ทม.100.5” รายการสาระประโยชน์ในเชิงบริการสาธารณะที่เกี่ยวกับการอุดมศึกษาทางสถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. ความถี่ 100.5 MHz โดยสนทนากับนักวิชาการและนักวิชาชีพ ออกอากาศสดทุกวัน เวลา 22.10 น. - 23.45 น.

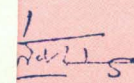
ดำเนินงานโดย ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

ทบวงมหาวิทยาลัย
328 ถนนศรีอยุธยา
พญาไท กรุงเทพฯ 10400

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 2/2529
ไปรษณีย์ทลานหลวง

ห้องสมุดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

(นายต๋อย ธรรมสอน)
หัวหน้าฝ่ายสารบรรณ